

Beklenen Kurtarıcı İnancı

22 Ekim 2016, İSAM Konferans Merkezi, Üsküdar/İstanbul

PROGRAM

Açılış Konferansı: Tarihî Perspektif

Prof. Dr. Ahmet Yaşar Ocak (TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi)

Birinci Panel: Dinî Arka Plan

Oturum Başkanı: **Prof. Dr. M. Emin Özafşar** (Diyanet İşleri Başkanlığı)

'Beklenen Kurtarıcı' İnancının İslam Öncesi Dinî Arka Planı

Prof. Dr. Ö. Faruk Harman (KURAMER)

'Beklenen Kurtarıcı' İnancının Siyasî-Dinî İdeoloji Olarak Ortaya Çıkışı

Yrd. Doç. Dr. Nihal Şahin Utku (Marmara Üniversitesi)

Şia'da 'Beklenen Kurtarıcı' İnancı

Prof. Dr. Cemil Hakyemez (Hitit Üniversitesi)

İkinci Panel: Tarihî Süreç

Oturum Başkanı: **Prof. Dr. Bünyamin Erul** (Ankara Üniversitesi)

Hadis Kültüründe 'Beklenen Kurtarıcı' İnancı

Prof. Dr. Ahmet Yücel (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi)

'Beklenen Kurtarıcı' İnancı'nın İslam Akaidine Giriş Serüveni

Pof. Dr. Y. Şevki Yavuz (KURAMER)

Tasavvuf Kültüründe 'Beklenen Kurtarıcı' İnancı

Yrd. Doç. Dr. Özkan Öztürk (Namık Kemal Üniversitesi)

Üçüncü Panel: Genel Perspektif ve Değerlendirme

Oturum Başkanı: **Dr. Necdet Subaşı** (T.C. Başbakanlık)

Dinî Gruplara Yönelmenin Ardındaki Psiko-Sosyal Nedenler

Yrd. Doç. Dr. Sevede Düzgüner (Marmara Üniversitesi)

'Beklenen Kurtarıcı' İnançına Dayalı Siyasî ve Dinî Hareketlere Genel Bir Bakış

Prof. Dr. Sönmez Kutlu (Ankara Üniversitesi)

'Beklenen Kurtarıcı' İnançının Günümüze Yansımalarına Genel Bir Bakış

Prof. Dr. Mustafa Öztürk (Çukurova Üniversitesi)

Merkezimizin düzenlediği **Beklenen Kurtarıcı İnancı Sempozyumu**, 22 Ekim 2016 tarihinde İSAM Konferans Salonu'nda (Bağlarbaşı-Üsküdar, İstanbul) gerçekleştirildi.

Oldukça yoğun bir katılım ve ilgi ile başlayan sempozyumda, günboyu sunulan bildirilerin ışığında "Beklenen Kurtarıcı" (Mehdi) olgusu teolojik, tarihî, toplumsal pek çok yönden masaya yatırıldı.

Program, Prof. Dr. Ahmet Yaşar Ocak'ın konuyu tarihî açıdan ele aldığı açılış konferansı ile başladı. Mehdiyyet inancını 'İslam Tarihinin mitolojik kültürünün' odağına yerleştiren Ocak bu inancı mezkur kültürden kaynaklanan sosyo-politik problem olarak kodladı. Tarihi-toplumsal hareketler (Selçuklu ve Osmanlı'daki Mehdici hareketler) üzerinden konuşmasını somutlaştıran Ocak, bu hareketlere katılan ve yönlendirenlerin tasnif ve analizini de gerçekleştirdikten sonra Mehdici hareketlerin yarattığı sonuçlara temas ederek konuşmasını tamamladı. Ona göre bu hareketlerin sonucunda Yeni bir Teoloji, Yeni bir Sanal Tarih İcadı ve Bilinci, Yeni bir Dünya Görüşü ve nihayet Toplumsal ve İdeolojik Ayrışma vukua gelmekte ve belirleyici olmaktadır.

Açılış Konferansının ardından geçilen ilk panelde meselenin "Dinî Arka Planı" masaya yatırılarak gerek İslam öncesi dinî arka planı gerekse bu inancın siyasî-dinî ideoloji olarak ortaya çıkışı ele alındı. Prof. Dr. M. Emin Özafşar'ın oturum başkanlığını gerçekleştirdiği bu oturumda ilk konuşmacı Prof. Dr. Ömer Faruk Harman daha çok Yahudilik ve Hristiyanlık bağlamında bu inancın çeşitli boyutlarını dikkatlere sundu ve zaaflarına temas etti. Devamında Yrd. Doç. Dr. Nihal Şahin Utku, 'beklenen kurtarıcı inancı'nın hazırlık safhalarına değindikten sonra çeşitli tarihî örneklendirmeler yaptı. Bilhassa Abbasi devlet tecrübesi çerçevesinde konuyu örneklendirmesi ve geçmişteki çeşitli Mesihanik hareketlerin sonraki tarihsel sürece ilham veren boyutuna vurgu yapması öne çıkan bir hususiyet oldu. Nihayet ilk panelin son konuşmacısı olan Prof. Dr. Cemil Hakyemez "Şia'da Beklenen Kurtarıcı İnancı" başlıklı tebliğiyle Şii dünyanın dününü ve bugünü Mesih/Mehdi telakkisi etrafında ele aldı.

Programın ilk kısmı henüz tamamlanmadan teşrif eden Diyanet İşleri Başkanı Sayın Prof. Dr. Mehmet Görmez de oturumların sonunda söz alarak konuyla ilgili düşüncelerini dile getirdi ve önemli katkılar sundu.

Verilen aranın ardından, öğleden sonraki ikinci panelde Prof. Dr. Bünyamin Erul'un başkanlığında tarihî süreç açısından konu tahlil edildi. Bu çerçevede ilk konuşmacı Prof. Dr. Ahmet Yücel, beklenen kurtarıcı inancını hadis literatürü açısından değerlendirdi, oldukça

önemli izah ve eleştiriler getirdi. Bilhassa Mehdi/Mesih rivayetleri bağlamında "mütevatir" kavramına getirdiği tanım konuşmanın en dikkat çekici kısımlarından biri oldu. Buna göre hadisçilerin mütevatir kavramına yükledikleri anlamın yeniden düşünülmesi gereği vurgulanmış oldu. Ardından Prof. Dr. Yusuf Şevki Yavuz "Beklenen Kurtarıcı İncanın İslam Akaidine Giriş Serüveni"ne temas ederek bu incanın dünden bugüne izini ve rotasını etraflı bir biçimde çizmeye çalıştı. Bu oturumun son konuşmacısı olan Yrd. Doç. Dr. Özkan Öztürk ise "Tasavvuf Kültüründe Beklenen Kurtarıcı İncanı"na Tasavvuf literatürünün kavramlarıyla temas ederek konuya farklı bir pencere açtı.

Son panelde, sempozyumun ana teması etrafında genel bir değerlendirilme yapıldı ve sözkonusu incanın güncel yansımaları ele alındı. Dr. Necdet Subaşı'nın yönetiminde başlayan panelde Yrd. Doç. Dr. Sevde Düzgüner konuya daha sosyo-psikolojik bir yönden yaklaşarak "Dinî Gruplara Yönelmenin Ardındaki Psiko-Sosyal Nedenler"i irdeledi ve programa zengin bir katkı sundu. Prof. Dr. Sönmez Kutlu ise bir sonraki konuşmacı olarak "Beklenen Kurtarıcı İncasına Dayalı Siyasî ve Dinî Hareketlere Genel Bir Bakış" yaparak dinamik ve konuya dair zihinleri bir merkezde toplamaya imkan verecek bir sunum gerçekleştirdi. Nihayet Prof. Dr. Mustafa Öztürk mezkur incanın günümüze yansımalarını aktüel bir perspektiften değerlendiren konuşmasıyla program tamamlandı.

Başlangıcından son oturumuna kadar artan bir katılım ve ilginin gözlendiği program, her oturumun sonunda gerçekleşen serbest müzakere ve soru-cevap kısmıyla oldukça dinamik bir akış ile tamamlandı. Kapanış konuşmasını gerçekleştiren Prof. Dr. Ali Bardakoğlu, konuşmacı ve katılımcılara teşekkür ettikten sonra KURAMER olarak bir fikri mümkün olan her veçheden tartışmaya imkan veren bir platform olduklarını vurgulayarak sempozyum tebliğ ve konuşmalarının da en kısa sürede kitap haline getirilerek yayınlanacağı müjdesini verdi.